

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๒

บทบรรณาธิการ

คำถาม การยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว คู่ความฝ่ายที่เสียหายต้องยื่นไม่ช้ากว่า ๘ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้นเหมือนกับการขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบก่อนมีคำพิพากษาด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๓๙๑/๒๕๖๒ ในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นวันนัดคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ผู้รับมอบฉันทะทนายจำเลยมาศาล ส่วนโจทก์ไม่มา ศาลชั้นต้นจึงอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ให้ฝ่ายจำเลยฟัง และถือว่าโจทก์ทราบคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ โดยชอบแล้ว ซึ่งศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษากลับให้ยกฟ้อง ให้โจทก์ใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองชั้นศาลแทนจำเลย โดยกำหนดค่าทนายความรวม ๑๕,๐๐๐ บาท ศาลชั้นต้นออกคำสั่งบังคับให้โจทก์ปฏิบัติตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ โจทก์ได้รับคำสั่งบังคับเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙ แต่โจทก์ไม่นำเงินมาวางศาลตามคำสั่งบังคับจำเลยจึงขอให้ศาลออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ศาลออกหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ต่อมาวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ โจทก์นำเงินมาวางศาลตามคำสั่ง

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙ และให้ส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ ให้โจทก์อีกครั้งหนึ่งอ้างว่าการส่งหมายนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเหตุให้โจทก์ได้รับความเสียหายไม่อาจยื่นฎีกาได้ทันภายในกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลมีอำนาจยกขึ้นพิจารณาได้เองหรือคู่ความฝ่ายที่เสียหายมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนเสียได้ ส่วนระยะเวลาในการยื่นคำร้องนั้น บทบัญญัติดังกล่าววรรคสอง กำหนดให้คู่ความฝ่ายที่เสียหายต้องยื่นไม่ช้ากว่า ๘ วัน นับแต่วันที่ได้ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างนั้น แต่ทั้งนี้คู่ความฝ่ายนั้นต้องมิได้ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากที่ได้ทราบเรื่องผิดระเบียบแล้ว หรือต้องมิได้ให้สัตยาบันแก่การผิดระเบียบนั้น ๆ ซึ่งระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้นี้ใช้บังคับแก่การยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบทุกกรณี ไม่ว่าจะอยู่ในระหว่างพิจารณาหรือหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว ไม่ใช่จะใช้บังคับเฉพาะกรณีขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบก่อนมีคำพิพากษา

โจทก์ทราบผลคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เมื่อเจ้าพนักงานเดินหมายส่งคำบังคับให้ โจทก์ทราบแล้วว่าศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ แล้วจึงมีการ ออกคำบังคับโจทก์ชอบที่จะตรวจจสอบและทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่งข้ออ้างที่ ขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามคำร้องได้นับแต่นั้น และได้ความว่า โจทก์นำเงิน ค่าฤชาธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แทนอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ มาวางศาล เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๐ จึงถือได้ว่าโจทก์ทราบข้อความหรือพฤติการณ์อันเป็นมูลแห่ง ข้ออ้างในเรื่องผิดระเบียบตั้งแต่โจทก์ได้รับคำบังคับหรืออย่างช้าภายในวันที่โจทก์นำเงินมาวางศาล แต่โจทก์ยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ล่วงเลยเวลาที่กฎหมายกำหนด โจทก์ย่อมไม่มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องได้ คำร้องของโจทก์ที่ขอให้ เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบจึงไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ วรรคสอง

คำถาม การดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากได้ทราบเรื่องผิดระเบียบ รวมถึงการให้ สัตยาบันแก่การกระทำอันผิดระเบียบ อันจะเป็นเหตุให้คู่ความไม่อาจขอให้เพิกถอนกระบวนการ พิจารณาผิดระเบียบได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคสอง นั้น ต้องเป็นการกระทำก่อนยื่นคำร้อง ขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาอันผิดระเบียบ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๑๔๑/๒๕๖๒

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบอ้างว่า ศาลไม่ได้ส่งสำเนา คำร้องให้แก่ผู้ร้องที่ประมวลข้อเท็จจริงได้ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ผู้ร้องจึงไม่ทราบถึงการยื่นคำร้องของ ผู้คัดค้านและไม่ได้เข้าร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณาทั้งในศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จน ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาด ทำให้ผู้ร้องได้รับความเสียหายและไม่มีโอกาส ได้แย้งคัดค้านคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดของผู้คัดค้าน กระบวนการพิจารณาของศาลจึง ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง จึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิด ระเบียบ ขอให้มีความสั่งเพิกถอนกระบวนการพิจารณาในชั้นใต้สวนคำร้องขอให้เพิกถอนการขายทอด ตลาดที่ผิดระเบียบแล้วให้ผู้คัดค้านส่งสำเนาคำร้องให้แก่ผู้ร้องเพื่อให้ผู้ร้องได้โต้แย้งคำร้อง และให้ ศาลชั้นต้นทำการไต่สวนคำร้องของผู้คัดค้านที่ขอให้เพิกถอนการขายทอดตลาดใหม่ แล้วมีคำสั่ง ตามรูปคดีต่อไป

คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องว่า การที่ผู้ร้องได้ส่งมอบโฉนดที่ดินพิพาท แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีพร้อมรับเงินค่าซื้อที่ดินคืน เป็นการดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจาก ได้ทราบเรื่องผิดระเบียบแล้วหรือไม่ ที่ผู้ร้องฎีกาว่า การดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจาก

ได้ทราบเรื่องผิดระเบียบรวมถึงการให้สัตยาบันแก่การกระทำอันผิดระเบียบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ วรรคสอง จะต้องเป็นการดำเนินการของผู้ยื่นคำร้องภายหลังทราบเรื่องผิดระเบียบ และต้องกระทำขึ้นก่อนที่จะมีการยื่นคำร้องขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้น

เห็นว่า บทบัญญัติในเรื่องการขอเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ประสงค์ให้ผู้ที่ต้องเสียในกระบวนการพิจารณาได้โอกาสในการดำเนินกระบวนการใหม่ในเรื่องนั้นอีกครั้ง โดยที่ผู้ที่ต้องเสียในการดำเนินกระบวนการดังกล่าวต้องไม่ดำเนินการอันใดขึ้นใหม่หลังจากได้ทราบเรื่องผิดระเบียบหรือให้สัตยาบันแก่การกระทำอันผิดระเบียบในลักษณะที่ส่งผลหรือยอมรับผลของการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบดังกล่าว เพราะหากผู้ยื่นคำร้องยอมรับผลจากการดำเนินการที่ผิดระเบียบแล้ว ผู้ยื่นคำร้องย่อมไม่ได้เสียโอกาสในการดำเนินกระบวนการดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การกระทำในลักษณะยอมรับผลดังกล่าวจึงไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำก่อนยื่นคำร้องเท่านั้น

ภายหลังผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบแล้ว ผู้ร้องได้จัดการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น โดยที่ประชุมมีมติไม่ประสงค์ที่จะคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินพิพาท และได้มอบหมายให้ผู้แทนผู้ร้องนำโฉนดที่ดินพิพาท และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องส่งมอบแก่เจ้าพนักงานที่ดินสำนักงานที่ดินเพื่อทำการเพิกถอนการซื้อขายทอดตลาดพร้อมรับเงินค่าซื้อที่ดินคืนจากเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินใหม่ การกระทำของผู้ร้องดังกล่าวจึงเป็นการกระทำขึ้นใหม่ภายหลังทราบเรื่องผิดระเบียบอันมีลักษณะยอมรับผลของคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้เพิกถอนการขายทอดตลาดตามที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นแล้ว การที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นยกคำร้องของผู้ร้องจึงชอบแล้ว

คำถาม คดีโมโนสอเร จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การแล้ว ต่อมาจำเลยมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีและแจ้งว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดี กรณีหนึ่ง กับจำเลยซึ่งแพ้คดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การ อีกกรณีหนึ่ง ดังนี้ จำเลยจะขออนุญาตยื่นคำให้การ หรือขอให้พิจารณาคดีใหม่ ได้หรือไม่

คำตอบ คำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๑๑๐/๒๕๖๐ ในคดีสามัญโจทก์ฟ้องให้จำเลยรับผิดชอบตามตัวเงินที่จำเลยส่งจ่ายแก่โจทก์แล้วธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน ศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นคดีไม่มีข้อยุ่งยาก จึงสั่งให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีโมโนสอเรมาใช้บังคับ โดยศาลชั้นต้นออกหมายเรียกตามมาตรา ๑๙๓ วรรคหนึ่ง อย่างคดีโมโนสอเร จำเลยได้รับหมายเรียกให้มาศาลโดยชอบแล้ว

ไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อนคดี เมื่อจำเลยไม่ได้ยื่นคำให้การไว้ จึงถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การตามมาตรา ๑๙๓ ทวิ วรรคสอง การที่จำเลยขาดนัดยื่นคำให้การแล้วต่อมาจำเลยมาศาลก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีและแจ้งว่าตนประสงค์จะต่อสู้คดี ศาลจะต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างไรต่อไปนั้น มิได้มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในหมวดวิธีพิจารณาคดีมโนสาเร่โดยเฉพาะ แต่มาตรา ๑๙๕ บัญญัติให้นำบทบัญญัติอื่นในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีมโนสาเร่ด้วยโดยอนุโลม จึงต้องนำบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยการพิจารณาโดยขาดนัด ส่วนที่ ๑ การขาดนัดยื่นคำให้การ มาตรา ๑๙๔ มาใช้บังคับ

ในคดีไม่มีข้อยุ่งยาก จำเลยไม่มาศาลในวันนัดพิจารณาและไม่ยื่นคำให้การ อันถือว่าจำเลยขาดนัดยื่นคำให้การไปแล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๓ ทวิ วรรคสอง ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาไปฝ่ายเดียว และเมื่อศาลชั้นต้นเลื่อนคดีไปสืบพยานโจทก์ที่เหลือ จำเลยมาศาลและขออนุญาตยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นชอบที่จะไต่สวนให้ได้ความจริงว่าการขาดนัดยื่นคำให้การนั้นมีได้เป็นไปโดยจงใจหรือมีเหตุอันสมควรหรือไม่เสียก่อน การที่ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วเห็นว่าการขาดนัดยื่นคำให้การของจำเลยเป็นไปโดยจงใจ จึงไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การ ย่อมเป็นกระบวนการพิจารณาโดยชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๔ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๙๕ แล้ว เมื่อศาลชั้นต้นไม่อนุญาตให้จำเลยยื่นคำให้การ จึงไม่มีเหตุที่ศาลชั้นต้นจะต้องสอบคำให้การจำเลยหรือจัดให้เจ้าพนักงานของศาลจดบันทึกรายละเอียดคำให้การของจำเลยลงในแบบพิมพ์ ม.๒ อีก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๔๓๔/๒๕๕๓ คดีมโนสาเร่มีบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๙๔ ถึงมาตรา ๑๙๖ บัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีมโนสาเร่ไว้โดยเฉพาะและถึงแม้จะไม่ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดีใหม่ในคดีมโนสาเร่ แต่มาตรา ๑๙๕ ก็ให้นำบทบัญญัติอื่นในประมวลกฎหมายนี้มาใช้บังคับแก่การพิจารณาและการชี้ขาดตัดสินคดีมโนสาเร่ด้วย จึงนำมาตรา ๑๙๔ ตรี อันเป็นเรื่องของการขอพิจารณาคดีใหม่และมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขอพิจารณาคดีใหม่มาใช้กับคดีมโนสาเร่ได้ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายห้ามมิให้จำเลยซึ่งแพ้คดีโดยขาดนัดยื่นคำให้การในคดีมโนสาเร่ที่จะขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้ ดังนั้น จำเลยจึงขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์

บรรณาธิการ